

Araştırma Yöntem ve Teknikleri

2.BÖLÜM

BİLİMSEL ÇALIŞMALARDA HAZIRLIK AŞAMALARI

- Konu Seçimi
- Araştırmanın Amacı
- Araştırmanın Önemi
- Araştırma Konusunu Sınırlandırma
- Araştırmada Yöntem
- Hipotez Kurma
- Araştırmanın Takvimi

Doç. Dr. Recep TEMEL
Yozgat Bozok Üniversitesi
İİBF, Maliye Bölümü
recep.temel@bozok.edu.tr

<https://www.facebook.com/receptemel55>

Web sitesi: www.dostmahfili.com

1.KONU SEÇİMİ

- Araştırma faaliyetlerinin başlangıcını «**Konu Seçimi**» oluşturur.
- «Konu Seçimi», araştırma faaliyetlerinin yarısıdır dense yanlış bir şey söylenmiş olmaz.
 - Profesyonel Çalışmalarda Danışman ve Önemi
 - Bitirme Ödevinde Danışman ve Önemi

Konu Seçiminde Araştırmacının Kendisine Soracağı Sorular

- Böyle bir araştırmaya ne kadar hazırım?
- Bu araştırma için ne kadar yeterliyim?
- Bu araştırma için imkân ve zamanım ne kadar uygun?
- Kendi imkânlarımla bu araştırmanın ne kadar üstesinden gelebilirim?
- Tıkandığım zaman başvurabileceğim kişi ve kaynaklar ne derece hazırdır?

Konu Seçilirken Uyulması Gereken Kriterler (Ölçütler)

1. Araştırmacı konuya ilgi duymalıdır.

- Uzun süre mesai harcayacak konu araştırmacının ilgisini çekecek bir konu değilse karşılaşılabilecek güçlük ve yorgunluklara katlanmak mümkün değildir.

2. Konu orijinal olmalıdır.

- Bilim dünyasına yenilik getirmeli
- Bilinenlerin tekrarı ve çalışılmış konuların tekrarı olmamalı
- Yeni bir bulgu ortaya koymalı
- Bilinen bulguyu geliştirmeli

3. Araştırmacı **konuya hazır olmalıdır.**

- Araştırmacının bilimsel kapasitesi konuyu incelemeye yeterli olmalıdır.
- Eğitim alt yapısı müsait olmalıdır.
- Araştırmanın niteliğine göre ihtiyaç olunan bilgilere (Matematik, İstatistik, Yabancı Dil, Osmanlıca vb.) sahip olunmalıdır.

4. Konunun **yeterli bilgi kaynakları bulunabilmeli**dir.

- Araştırılacak konu hakkında yeterli bilgi kaynağının bulunduğu hususunda emin olunmalıdır.
- Kaynak sıkıntısı kadar kaynakların bolluğu da sıkıntı olabilir.
- Araştırılacak yerde kaynakların bulunup bulunmadığına dikkat edilmelidir.
- Başka illerde yapılacak araştırmaların getireceği zorluklar (maddi, ulaşım, güvenlik, siyasi vb.) hesaba katılmalıdır.

5. Seçilen konu ilgi çekmelidir.

- Profesyonel çalışmalarda başkalarının konuya ilgi duymasından çok çalışmanın alanına yapacağı katkı önemlidir.
- Diğer çalışmalarda konunun sadece araştırmacının ilgisini çekiyor olması yeterli olmayabilir. Toplumdaki diğer insanların da ilgisini çekecek alanlarda araştırma konusu belirlenmelidir.
- Başkasının ilgisini çekmeyecek bir araştırma son derece sınırlı bir alana hapsedilmiş olacaktır.

6. Konuyla İlgili daha önce yapılmış çalışmalar incelenmelidir.

- Araştırılacak konuda yapılmış ve yazılmış temel eserlere ulaşılmalı ve onlar her halükârda incelenmelidir.
- Yeni yapılmış çalışmalar hakkında bilgi sahibi olunmalıdır.

7. Araştırmanın derinliği görülmelidir.

- Araştırmacı beklenmeyen durumlarla karşılaşmamak için konunun derinliğini, detayını veya karmaşasını önceden tahmin edebilmelidir.
- Bu konuda ön tahminlerin yetersizliği veya karşılaşılan problemlerin çözülememesi araştırmayı yarıda bıraktırabilir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

- Yapılan her araştırmanın bir amacı olmalıdır.
- Araştırmacı, yaptığı araştırmanın hangi amaca dönük ve hangi amacı gerçekleştirmek için yapıldığının bilincinde olmalıdır.
- Araştırmanın amacı **«Bu araştırma niçin yapılmaktadır?»** sorusu ile net bir şekilde belirlenmelidir.
- Amaç belirlendikten sonra araştırma amaca göre planlanır.
- Araştırmanın amacı nesnel olmalıdır.
- Araştırmanın amacı öznel değildir. Yani yorum ve tartışmaya açıktır.

ARASTIRMANIN AMACI

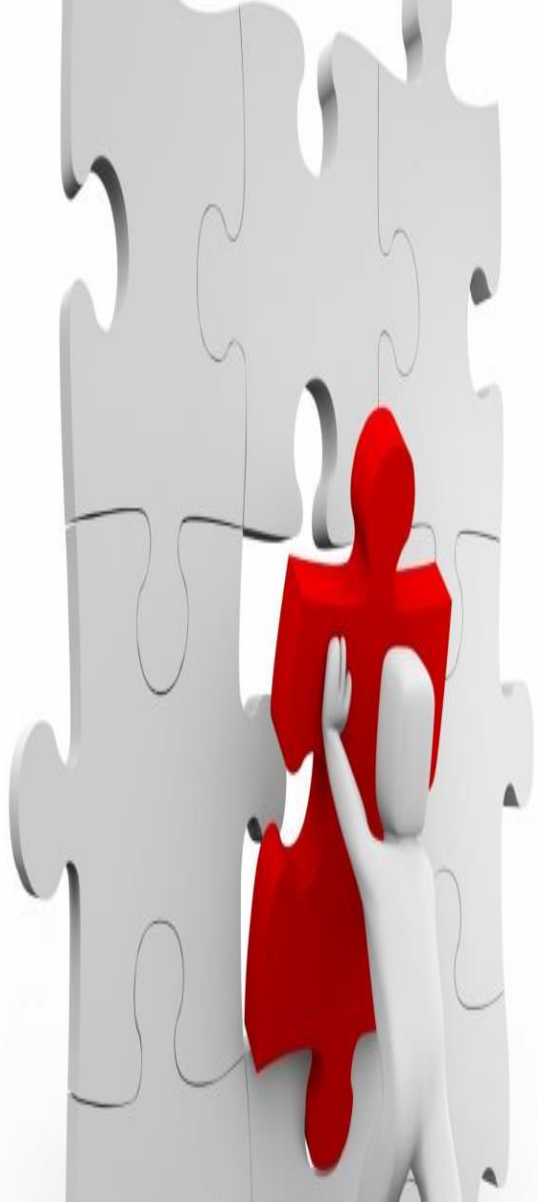
- Araştırmanın amacı, bir üniversite hastanesinde çalışan yoğun bakım hemşirelerinin uyku kalitesinin yaşam kalitesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla planlanmıştır.

Örnek

Genel Amaç: «**Üniversite öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarını belirlemek**»

- Genel amaca ulaşabilmek için çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.
 - Kitap okumanın öğrenciler için önemi nedir?
 - Kitap okuma alışkanlığının oluşmama nedenleri nelerdir?
 - Bu yöndeki çalışmalar ne derece yeterlidir?
 - Üniversite öğrencilerine kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için neler yapılmalıdır?

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

- Araştırmanın önemi ile amacı iç-içe olan kavramlardır.
- Araştırmanın önemi, araştırma tamamlandıktan sonra **elde edilen sonuçların ne işe yaradığını ifade eder.**
- Bir başka ifadeyle **araştırmanın amacı varılacak sonuçları; araştırmanın önemi gösterir. varılan sonuçların nerelerde kullanılacağını**
- Yapılan araştırmanın sonuçları bir problemin çözümünde kullanılıyorsa bu araştırmanın amacının iyi tespit edildiğini gösterdiği kadar önemini de ortaya koyar.

Araştırmanın Önemine İlişkin Örnek

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma ile elde edilecek sonuçlar aşağıdaki yönlerden önem taşımaktadır.

- 1.Vizyoner liderlik ile ilgili, okul müdürlerinin ve öğretmenlerin bir farkındalık geliştirmesi ve vizyonun okul için öneminin farkına varmalarının sağlanması,
- 2.Okullarda ortak bir vizyon geliştirilmesi ve amaç birliğinin sağlanmasının örgütsel adanma üzerindeki rolünü ortaya konması,
- 3.Eğitim Bilimleri alanında sınırlı sayıda çalışma yapılan vizyoner liderlikle ilgili araştırmalara bir katkı getirmesi açısından bu çalışma önemlidir.

4. ARAŞTIRMA KONUSUNU SINIRLANDIRMA

- Araştırma sürecinde karşılaşılabilecek engeller dolayısıyla araştırmacının kapsamının daraltılmasına/makul düzeyde tutulmasına, «çerçeve», «alan» belirlenmesine «**sınırlılık**» denir.
- Bu sınırlılıklar araştırmacıdan kaynaklanabileceği gibi araştırma konusundan da kaynaklanabilir.
- Araştırmacıdan kaynaklanan sınırlılıklar zaman kısıtı, mali durumunun yetersizliği, araştırmacının çapının genişliği dolayısıyla gücünü yetmemesi gibi sebepler olabilir.
- Araştırma konusundan kaynaklananlar ise; konunun kapsamının genişliği, konuyla ilgili veri elde edememe, geniş bir zaman aralığında geçerli olması gibi sebepler olabilir.
- Araştırmayı olması lazım gelen düzeyde sınırlamak gereksiz ayrıntılara boğulmayı ve de konuyla ilgisi olmayan alanlara girmeyi önler.

5. ARAŞTIRMADA YÖNTEM

- Araştırmada yöntem mevcut problemi çözmeye/konuyu araştırmada izlenecek en kısa ve en etkili yoldur. Buna Araştırma Metodu da denir.
- İzlenecek yöntemle kaynaklara nasıl ulaşılacağını, elde edilen bilgilerin nasıl değerlendirileceğini, gerekli sonuçların çıkarılması için hangi tekniklerin kullanılacağını ifade eder.
- İyi bir yöntem araştırmaya rehberlik yapar, zaman kaybını önler, gereksiz ayrıntı ve sapmaları engeller.

BİLİMSEL YÖNTEM

**Bilimsel
Yöntem**

Anlam

▪ **Bilimsel
Düşünme
Yöntemi**

(Akla dayanır)

Anlam

▪ **Bilimsel
Araştırma
Yöntemi**

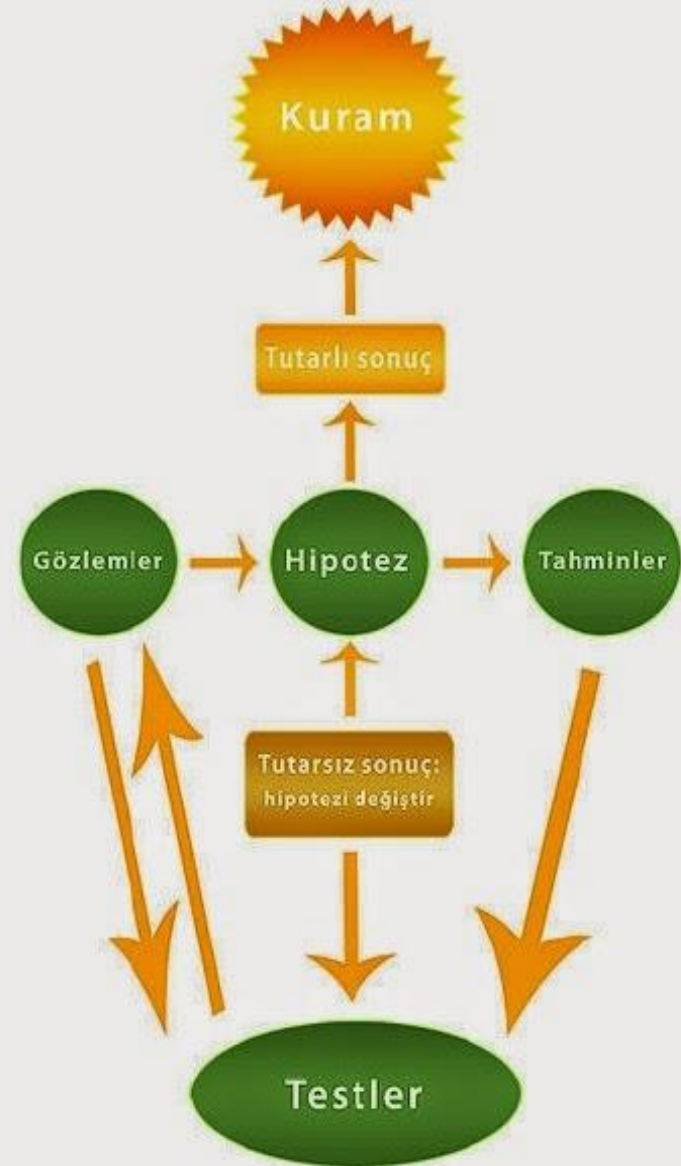
(Araştırmaya dayanır)

- **Olaylara Dayanma**
- **Tarafsızlık**
- **Dogmatizmi Reddetme**
- **Eleştiriye açık olma**
- **Yanılma olasılığını kabul etme**

- **Sorunu belirleme**
- **Gözlem**
- **Hipotez kurma**
- **Hipotezi test etme**
- **Teori ve genel kanunlara ulaşma**

6. HİPOTEZ(VARSAYIM/DENENCE) KURMA

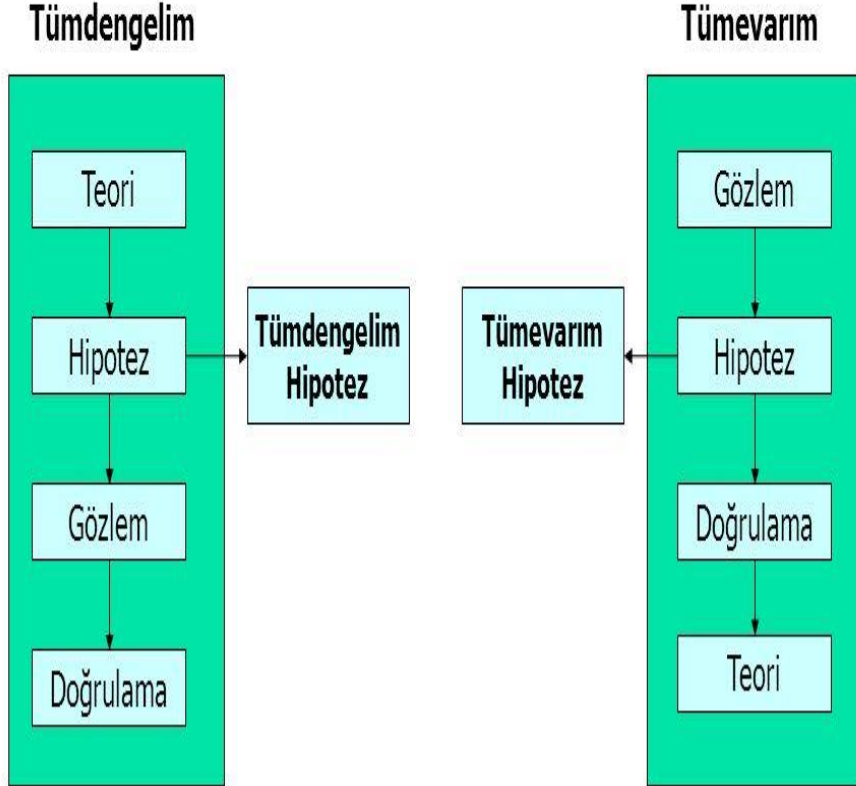
- Araştırmalarda, «Olaylar ya da değişkenler arasında var olduğu söylenen/kestirilen ilişkiye araştırma dilinde Hipotez (Hypothesis)» denir.
- Bir başka ifadeyle «Bir araştırmanın olası sonucuna yönelik bilimsel tahmin önerisi, önermesidir.»
- Doğruluğu ispatlanmamış bir öneri, bir düşünce bütünüdür.
- Hipotez ya bir düz cümle ya ad soru cümlesi şeklinde ifade edilebilir. Her iki durumda da basit ve anlaşılır olmasına dikkat edilmelidir.
- Hipotez araştırma sürecinde deney ve gözlemlerle test edilir.

Örnek

Hipotezlerin Oluşturulması

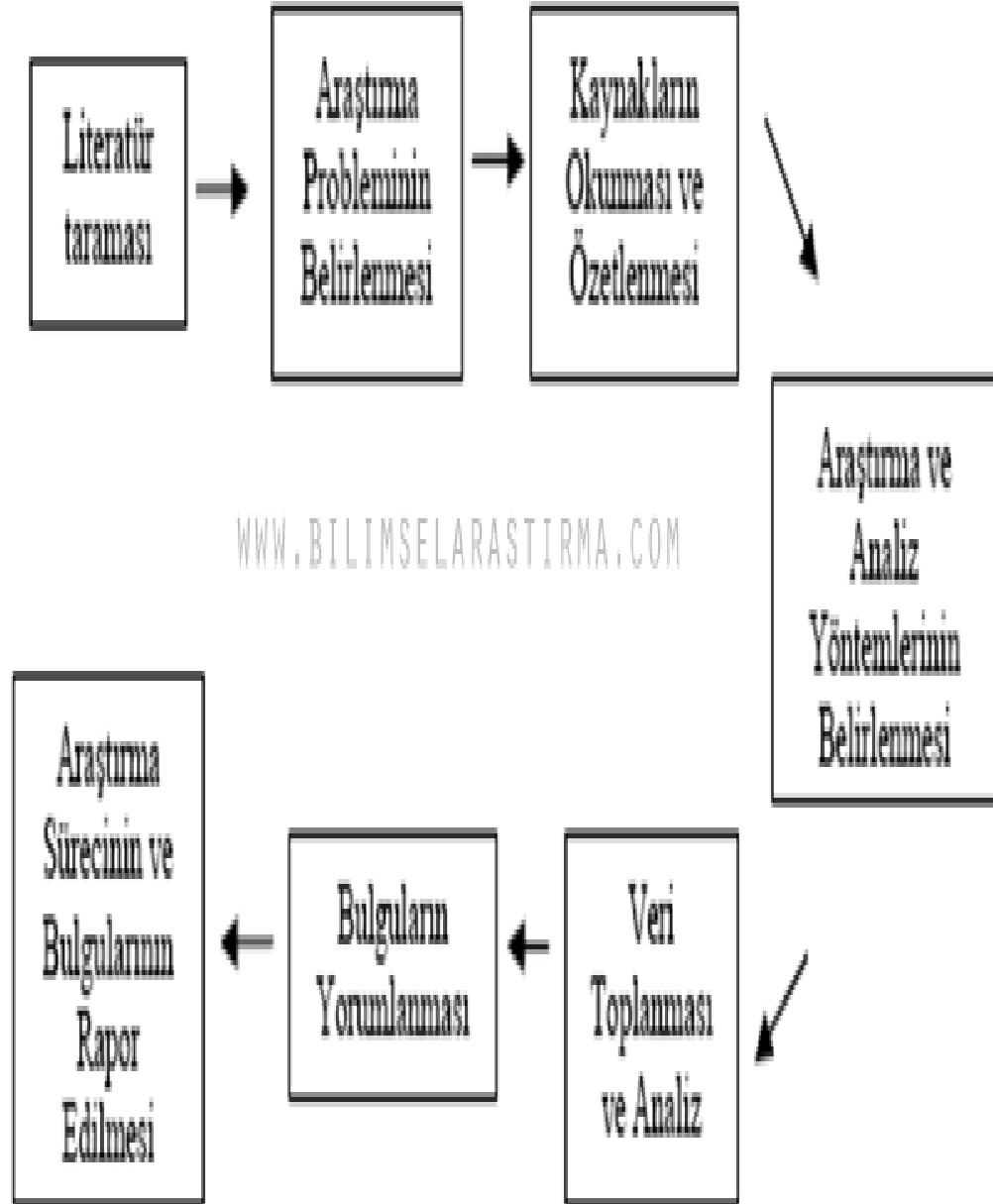
Araştırma Metodolojisi

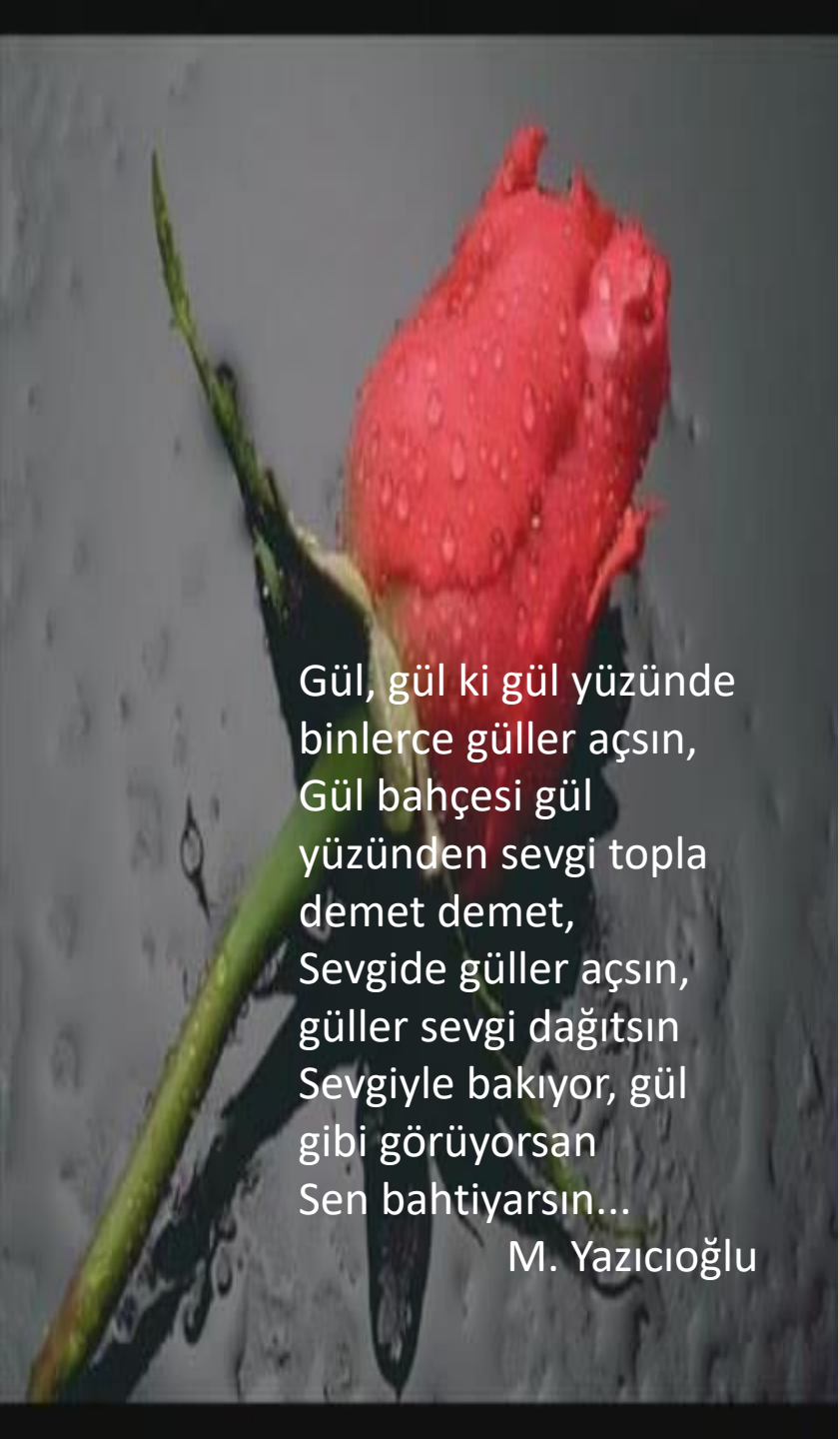

- 5 yıldızlı otellerde sunulan hizmetin kalitesi 4 yıldızlı otellerde sunulan hizmetin kalitesinden daha yüksektir. (Yön Belirten Araştırma Hipotezi)
- 5 yıldızlı otellerde sunulan hizmetin kalitesi ile 4 yıldızlı otellerde sunulan hizmetin kalitesi arasında anlamlı bir fark vardır. (Yön Belirtmeyen Araştırma Hipotezi)

7. ARAŞTIRMA TAKVİMİ

- Bir araştırmanın başlangıcından bitişine kadar geçen sürede yapılacak işlerin hangi zaman aralığında gerçekleştirileceğinin planlanmasına «Araştırma Çalışma Takvimi» veya «Proje Çalışma Takvimi» denir.
- Araştırma Çalışma Takvimi neleri içerir?
 - Hazırlık Aşaması (4 Hafta)
 - Bilgi Toplam Aşaması (8 Hafta)
 - Yazma Aşaması (6 Hafta)
- Takvim yapılırken çalışmanın durumuna göre takvim detaylandırılır.
- Takvim yapılırken sıkışık bir süre belirleyip bunalıma girmemek; uzun bir süre belirleyip zaman kaybına sebep olamamak gerekir. Bu nedenle uzman kişilerden yardım alınması gereklidir.

Gül, gül ki gül yüzünde
binlerce güller açsın,
Gül bahçesi gül
yüzünden sevgi topla
demet demet,
Sevgide güller açsın,
güller sevgi dağıtsın
Sevgiyle bakıyor, gül
gibi görüyorsan
Sen bahtiyarsın...

M. Yazıcıoğlu

Teşekkür Ederim.

Doç. Dr. Recep TEMEL

Yozgat Bozok Üniversitesi

İİBF, Maliye Bölümü

recep.temel@bozok.edu.tr

<https://www.facebook.com/receptemel55>

Web Sitesi: www.dostmahfili.com